

Úspěšná jednání Svazu pěstitelů cukrovky Čech v roce 2010/2011

SUCCESSFUL NEGOTIATIONS OF THE BOHEMIAN SUGAR BEET GROWERS ASSOCIATION IN 2010/2011

Věnovat dnes pozornost cukrové řepě a její budoucnosti je jistě více než důležité. Z evropských pramenů a již i z médií dostáváme informace o tom, že na trhu s cukrem je určitá nevyváženost. Klesají zásoby cukru v Evropské unii, roste světová cena cukru a zároveň roste i mírně cena cukru na trzích v EU. Zaměřit se nyní na velmi intenzivní pěstování cukrovky je dobrý tah. Prozíraví jsou již naši kolegové pěstitelé na východě – Ukrajina a Rusko, kde plochy cukrovky skokově narůstají a plánuje se znovuvvedení do provozu několika zakonzervovaných cukrovarů.

Pokud se ale budeme více zabývat cukrovkou, musí její pěstování být v první řadě rentabilní, a k tomuto výrazně dopomáhá vyjednávací síla Svazu pěstitelů cukrovky Čech se sídlem v Semčicích. Vyjednáváme sice podmínky jen s jednou cukrovarnickou společností, zato však s tou největší v České republice – Cukrovary a lihovary TTD, a. s. (nově Tereos TTD, a. s.) – a tedy pro největší okruh pěstitelů.

V roce 2010 a i v počátcích roku 2011 jsme zaznamenali hned několik úspěchů, o kterých by pěstitelé měli vědět, neboť se změny týkají cukrovky dodávané v letošní kampani 2011/2012.

Cukrovka na produkci bioetanolu a její minimální cena

Od léta 2010 jsme jednali a stále jednáme se společností TTD o biolihové cukrovce. Velmi důležité bylo pro nás zavedení minimální ceny pro cukrovku k produkci bioetanolu, protože cukrovka na cukr svou záchrannou sít 26,29 EURO.t⁻¹ měla. Méně než 50% podíl z prodejní ceny lihu, jako výchozí vzorec pro výpočet ceny cukrovky na bioetanol, se nám zdál nekonkrétní a nezajišťující rentabilní pěstování této cukrovky. Navíc došlo ke zveřejnění očekávané ceny B-řepy (dodané na podzim 2009) ze strany TTD výrazně pod hranicí 600 Kč.t⁻¹ a pěstitelé měli vracet vyplacené peníze za již zinkasovanou cukrovku z kampaně 2009/2010. Toto pobouřilo většinu pěstitelů, vyvolalo několik jednání představenstva, jednání s TTD a společná jednání s pěstiteli. Operativní schůzky k bioetanolové řepě se následně uskutečnily 25. 8. 2010 v Dobré Vodě a 26. 8. 2010 v Bezně, s podáním výpovědí z pěstování bioetanolové cukrovky k 31. 8. 2010 do TTD (270 tis. t řepy vypovězeno a 100 výpovědí). Byl to krajní krok, který jsme museli provést, protože jsme byli míněni, že jakákoliv jiná minimální cena této cukrovky než 700 Kč.t⁻¹ není přijatelná a hlavně není rentabilní. Jednání probíhala dále, uskutečnily se další debaty s pěstiteli, zda máme v nátlaku na zpracovatele vydržet (30. 9. 2010 Straškov a Skalsko, 5. 10. 2010 Městec Králové, Kočí, 7. 10. 2010 Svobodné Dvory), nebo ustoupit. Tyto schůzky pouze potvrdily, že 700 Kč.t⁻¹ cukrovky je opravdu minimální hraniční cena, která v průměrných a lepších ročních cích zajistí návratnost vložených financí.

Jednání s TTD na podzim 2010 byla opravdu složitá a zdlouhavá. Předposlední jednání k tomuto tématu proběhlo 18. 10. 2010. Zástupci pěstitelů (členové SPC Čech) a Řepařské komise

jednali společně se zástupci společnosti TTD opět o minimální ceně biolihové řepy. Generální ředitel TTD ing. Reinbergr navrhl zachytanou cenu 650 Kč.t⁻¹ (minimální cena) a dlouhodobější kontrakt. My jako pěstitelé jsme to s ohledem na proběhlá jednání představenstva a jednání s pěstiteli (Straškov, Skalsko, Městec Králové, Kočí a Svobodné Dvory) odmítli a požadovali jsme minimální cenu 700 Kč.t⁻¹. Diskutoval se i návrh 650 Kč.t⁻¹ B řepy + systém příplatků dle velikosti dodávky biolihové řepy a dle jejího podílu z celkové dodávky řepy s výslednou cenou okolo 686 Kč.t⁻¹. Padl i návrh minimální ceny 700 Kč.t⁻¹ při stažení podaných výpovědí s tím, že SPC Čech pak může doporučit rozšíření pěstování biolihové řepy o 10–15 %.

Dne 29. 10. 2010 došlo k dohodě mezi SPC Čech a TTD. Generální ředitel ing. Reinbergr připustil, že ceny ostatních komodit rostou a pěstitelé se chovají trzně, proto přislíbil **minimální cenu cukrovky B z kampaně 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012 (osev tohoto roku) 700 Kč.t⁻¹**. Tato částka je podmíněna stažením podaných výpovědí a průměrným navýšením ploch biolihové řepy od jara 2011 o 10–15 %. Svaz pěstitelů proto doporučil stažení podaných výpovědí a individuální dohodu mezi pěstitelům a agronomy TTD o ploše osevu cukrovky v roce 2011. **Byl připraven dodatek k DKS, který schválilo představenstvo SPCČ a byl podepsán většinou pěstitelů.**

Pěstitelé tedy nevraceli peníze za biolihovou řepu z roku 2009 z již vyplacené zálohy, která činila 700 Kč.t⁻¹. Ušetřená částka to nebyla malá (v řádech desítek milionů korun), protože na bioetanol je určena v Čechách přibližně třetina produkce řepy a vratka by bez „nátlakové, ale oprávněné akce na TTD“ činila více než 100 Kč.t⁻¹ biolihové řepy. Díky soudržnosti členů Svazu se podařilo docílit alespoň částečně rentabilního pěstování biolihové cukrovky. Jednota a důvěra členů Svazu ale mohla být ještě větší.

Nový systém výkupu v kampani 2011/2012

Vyjednáním minimální ceny 700 Kč.t⁻¹ biolihové řepy nic neskončilo. Kritický průběh konce podzimu 2010 zrůsobil extrémní nárůst srážek u pozdních dodávek, které přesahovaly i 40 %. Problémy při výkupu a nedodržování harmonogramu vedlo k dalšímu jednání představenstva hned na počátku roku 2011. **Představenstvo následně zaujalo následující stanovisko k výši srážek ve společnosti TTD, zejména v poslední třetině kampaně:** „V letošním roce (2010/2011) byla výše srážek u některých pěstitelů, zejména v poslední třetině kampaně, mezi 30 a 40 % celkem (minerální nečistoty + sřez), takovéto srážky u překlepané cukrovky se nám jeví jako příliš vysoké, způsobuje to následně zklamání pěstitelů a nerentabilní výsledek z pěstování takto pozdě dodávané řepy. Navrhujeme vést jednání s TTD o pozdních dodávkách řepy, o systému sklizně a skladování a o systému příplatků při pozdní dodávce. Pozdní dodávky,

již z logiky věci samé, by ve výnosovém a také ekonomickém výsledku v žádném případě neměly být horší, než rané sklizně či sklizně uprostřed kampaně.“

Konec ledna, únor a březen byly měsíce pro vyjednání změn v systému výkupu a vyjednání změn v roční kupní smlouvě pro rok 2011/2012. Jednání probíhala zejména na Řepařské komisi, v užším kruhu vybraných pěstitelů a TTD, v představenstvu a poslední jednání v Řepařské komisi 11. 3. 2011, která byla z pohledu pěstitelů, dodavatele cukrovky velmi úspěšná. Došlo opět k dohodě s naším partnerem TTD. Zástupci TTD učinili opět několik ústupků proto, aby se cukrovka stala z finančního pohledu zase o něco zajímavější plodinou. Změny, které nás v kampani 2011/2012 čekají, jsou následující:

- bude zaveden kontrolor výkupu (zvolený z řad pěstitelů) a bude financován z prostředků Řepařské komise; tento kontrolor by měl být v cukrovarech v Dobrovici i v Českém Meziříčí, bude mít mimo jiné na starosti kontrolu výkupu celkově, dořezy a provádění prací zkoušek, pokud bude o ně zájem ze strany pěstitelů,
- bude tedy možnost provést práci zkoušku, pokud si dodavatel bude myslet, že srážky jsou příliš vysoké,
- bude možnost převážení souprav s dodávanou cukrovkou,
- za riziky společnost TTD připlatí ze stávajících 12 Kč.t⁻¹ na 20 Kč.t⁻¹ a lisování zůstane na stávající úrovni,
- při zakrytí cukrovky krátkou řezankou slámy, jako ochrany proti zmrznutí, bude připlaceno dodavateli 5 Kč.t⁻¹ čisté hmotnosti, metodika bude upřesněna.

System příplatků při pozdní a časně dodávce

Kromě výše vyjednaného se výrazně vylepší i příplatky za pozdní dodávky, protože zejména u pozdních dodávek po 10. 12. se musí počítat s celkově vyšší náročností při odvozu a s potenciálně vyššími celkovými srážkami. Nové kompenzace ze strany TTD by měly zajistit, že i cukrovka dodávaná ke konci prosince bude finančně alespoň trochu zajímavá. System příplatků u časných dodávek (6 Kč.t⁻¹.d⁻¹) zůstane beze změn.

U pozdních dodávek, od 1. 12. dále, bude nyní vyplácen příplatek 2,50 Kč.t⁻¹.d⁻¹, doposud nebyl ani poloviční, i když začínal o několik dnů dříve. Tento nový system zajistí, že cukrová řepa dodávaná koncem měsíce prosince bude vykupována s příplatkem až 75 Kč.t⁻¹, tento příplatek se pro dodávky po 30. 12. do konce kampaně již navyšovat nebude. Pokud by nedošlo k tomuto navýšení příplatku z 1 Kč.t⁻¹.d⁻¹ na 2,50 Kč.t⁻¹.d⁻¹, činil by celkový příplatek u dodávky v tomto období pouze asi 35 Kč.t⁻¹. Nové opatření přinese pěstitelům ze strany TTD opět několik milionů korun.

Celkově tedy musím hodnotit prozatímní přístup společnosti Cukrovary a lihovary TTD/Tereos TTD jako dostatečně vstřícný a nový system výkupu, harmonogramu dodávek a příplatků napomůže rozšiřování ploch cukrovky v Čechách.

Jan Křováček
Svaz pěstitelů cukrovky Čech